

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce **JUDr. R. J.**, správce konkurzní podstaty úpadce A. M., a. s., proti žalovanému **Finančnímu úřadu v Broumově**, Opočenského 60, 550 01 Broumov, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2002, č. j. 29464/02/244970/2256, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 3. 2004, č. j. 31 Ca 149/2003 - 17,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 3. 2004, č. j. 31 Ca 149/2003 - 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobou podanou dne 11. 11. 2003 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2002, kterým byla zamítnuta žádost o vrácení přeplatku na dani s odůvodněním, že na osobním účtu společnosti A. M., a. s., není evidován vratitelný přeplatek. Z obsahu žaloby vyplývá, že žalobce jako správce konkursní podstaty podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, které Finanční ředitelství v Hradci Králové rozhodnutím ze dne 3. 10. 2003, č. j. 1135/150/2003 – Šj, zamítlo. Žalobce má za to, že v důsledku skutečnosti, že na majetek společnosti A. M., a. s., byl prohlášen konkurs, nemohl být přeplatek na dani za dobu po prohlášení konkursu započten na daňové pohledávky z doby před prohlášením konkursu postupem podle § 64 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále též „daňový řád“) a jednalo se o nepřípustnou kompenzaci ve smyslu § 14 odst. 1 písm. i) zákona o konkursu a vyrovnání.

Krajský soud výzvou doručenou žalobci dne 20. 11. 2003 jej vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč. Žalobce se podáním ze dne 25. 11. 2003, doručeným soudu dne 26. 11. 2003, dovolává ustanovení § 11 odst. 2 písm. r) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění, podle něhož je správce konkursní podstaty osvobozen od soudních poplatků v řízeních o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku; žalovaný nárok je podle něho nárokem konkursní podstaty proti žalovanému a proto je osvobozen od soudního poplatku.

Dne 18. 3. 2004 byl žalobce opětovně vyzván k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč s tím, že osvobození podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích se nevztahuje na žaloby na zahájení řízení ve věcech správního soudnictví; v těchto řízeních soud přezkoumává zákonnost správního rozhodnutí, neposuzuje nároky týkající se majetku patřících do konkursní podstaty.

Usnesením ze dne 31. 3. 2004 soud řízení zastavil. Rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobce nezaplatil soudní poplatek, a to ani na opětovnou výzvu soudu, ve které byl poučen o tom, že na řízení, v němž se domáhá přezkoumání rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. se osvobození správce konkursní podstaty podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích nevztahuje.

Proti rozhodnutí krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost opírající se o ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nezákonnost rozhodnutí krajského soudu spatřuje v tom, že žalobou brojí proti rozhodnutí, jímž správní orgán odmítl konkursní podstatě vyplatit nadměrný odpočet, na jehož vyplacení má podle něho konkursní podstata nárok a patří do konkursní podstaty. Jde tak o nárok konkursní podstaty na peněžní plnění, nárok se týká majetku patřícího do konkursní podstaty a jsou tak dány podmínky pro osvobození žalobce od soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích. Podle stěžovatele finanční úřad v Broumově protiprávně zadržuje konkursní podstatě, co jí po právu náleží, s ohledem na jeho rozhodovací pravomoc je však možná obrana jen v rámci správního soudnictví. Podle stěžovatele zákon o soudnicích poplatcích zahrnuje veškeré soudní poplatky a osvobození je nutno vykládat podle obsahu vztahů, které jsou předmětem řízení, ne pouze formálně podle systémového zařazení ustanovení upravujících řízení.

Kasační stížnost je důvodná.

Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je podle § 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích řízení, za něž se vybírá soudní poplatek, a to ve výši 2000 Kč [položka 14a bod 2. písm. a) sazebníku soudních poplatků]. Poplatníkem tohoto poplatku je podle § 2 odst. 2 citovaného zákona ten, kdo podal žalobu; poplatková povinnost vzniká podáním žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a)] a poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti (§ 7 odst. 1 tohoto zákona).

Výjimku z této shora popsané poplatkové povinnosti představuje osvobození od soudních poplatků. Osvobozena od soudních poplatků jsou především řízení uvedená v § 11 odst. 1 (popř. ve spojení s § 11 odst. 3); v těchto vyjmenovaných případech se osvobození vztahuje na předmět řízení, není podstatné kdo podal návrh (žalobu) a bez ohledu na výsledek řízení poplatková povinnost nepřechází na odpůrce (žalovaného). Zákon o soudních poplatcích dále v § 11 odst. 2 (popř. ve spojení s § 11 odst. 3) přiznává osvobození od soudních poplatků taxativně uvedenému okruhu navrhovatelů (žalobců) a to buď pro jakékoliv soudní řízení,

které svým návrhem (žalobou) vyvolá, nebo ve vztahu ke konkrétně uvedenému předmětu řízení. Konečně individuálním rozhodnutím může soud nemajetného navrhovatele (žalobce) osvobodit od soudních poplatků za podmínek stanovených zákony o řízení před soudy (§ 36 odst. 3 s. ř. s., § 138 o. s. ř.). V případech, kdy je od soudního poplatku osvobozen navrhovatel (žalobce), pak v závislosti na výsledku řízení přechází poplatková povinnost na odpůrce (žalovaného) podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích.

Stěžovatel se kasační stížností dovolává osvobození od soudních poplatků, které podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích náleží správci konkursní podstaty v řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku.

Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobce jako správce konkursní podstaty brojí proti rozhodnutí správce daně, který zamítl žádost o vrácení přeplatku úpadce na dani z příjmů s tím, že na účtu úpadce není vratitelný přeplatek, neboť přeplatek na této dani byl postupem podle § 64 daňového řádu použit na úhradu úpadcova daňového nedoplatku. Žalobce namítá nezákonnost zamítavého rozhodnutí o vrácení přeplatku na dani z příjmů právnických osob s tím, že postup podle § 64 daňového řádu byl za trvání konkursu nepřípustným započtením.

S ohledem na napadené rozhodnutí a na obsah kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval tím, zda podaná žaloba splňuje náležitosti žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 37 odst. 3 ve spojení s § 71 s. ř. s.) a zda případné její vady lze odstranit způsobem uvedeným v § 37 odst. 5 s. ř. s. Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti není rovněž rozhodné, zda napadeným rozhodnutím byla nezákonně zasažena konkursní podstata a zda nárok na vrácení předmětného přeplatku na dani je pohledávkou úpadce za jeho dlužníkem – státem či nikoliv. Jak již bylo shora uvedeno, osvobození navrhovatele (žalobce) zákon o soudních poplatcích spojuje s podáním návrhu (žaloby) na zahájení řízení, nikoliv s výsledkem takového řízení a důvodností podané žaloby.

Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je naopak podstatné to, že žalobce jako správce konkursní podstaty v žalobě tvrdil, že tu je ve vztahu ke státu pohledávka spočívající v daňovém přeplatku jež je majetkem patřícím do konkursní podstaty a domáhá se zrušení nezákonného rozhodnutí správního orgánu, kterým byla žádost o vrácení přeplatku zamítnuta. Vzhledem k tomu, že rozhodování o vrácení přeplatku na dani náleží do pravomoci daňových orgánů a soudní ochrany se lze v takovém případě domáhat žalobou ve správním soudnictví, je třeba řízení o žalobě proti rozhodnutí správních orgánů podle § 65 a násl. s. ř. s. považovat za řízení o nároku, který se týká majetku patřícího do konkursní podstaty ve smyslu osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích. Obdobně je třeba nahlížet na správce konkursní podstaty, bude-li ve smyslu oprávnění založeného § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkursu a vyrovnání žalobou např. brojit proti rozhodnutí správního orgánu, jímž byla úpadci uložena pokuta či brojit proti jiným rozhodnutím správních orgánů, která mají dopad na konkursní podstatu.

Žalobce je osobou, která byla podle § 11 odst. 2 písm. r) zákona o soudních poplatcích od poplatku osvobozena; jestliže krajský soud řízení o žalobě zastavil z důvodu nezaplacení soudního poplatku žalobcem, je jeho rozhodnutí v rozporu se zákonem.

Nejvyšší správní soud proto podle § 110 odst. 1 napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm, vázán právním názorem vysloveným

v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu